

Regió metropolitana de Barcelona

Indicadors municipals

Regió Metropolitana de Barcelona

Indicadors municipals

SUMARI

INTRODUCCIÓ

NOTES METODOLÒGIQUES

1. Indicadors municipals

Definicions i fonts utilitzades

Annex. Municipis de la Regió Metropolitana de Barcelona
classificats segons la seva grandària demogràfica

2. Indicadors d'àmbits supramunicipal

Àmbits considerats

Mapa. Catalunya i la Regió Metropolitana de Barcelona

Mapa. Comarques, Àrea Metropolitana i municipis de la
Regió Metropolitana de Barcelona

Mapa. Entitats Metropolitanas

Annex. Municipis integrats en les Entitats Metropolitanas

3. Simbologia utilitzada i significat de les sigles i abreviatures

FITXES PER MUNICIPIS

FITXES PER ÀMBITS SUPRAMUNICIPALS

Regió metropolitana de Barcelona

Indicadors municipals

Montserrat Otero i Vidal i Josep Serra i Batiste
Servei d'Estudis Territorials de la Mancomunitat de Municipis de l'Àrea Metropolitana de Barcelona.
Desembre de 1998.

INTRODUCCIÓ.

Disposar d'informacions actualitzades i amb el màxim grau de detall possible és una necessitat creixent en tots els àmbits del coneixement i de la gestió. En el camp de la reflexió i l'actuació sobre les realitats urbanes i metropolitanes aquesta necessitat és especialment intensa. En primer lloc, perquè existeix un important dèficit d'informacions en aquest sentit, fins i tot en aspectes molt bàsics, que només molt recentment i parcialment comença a satisfer-se. I, d'altra banda, perquè els fenòmens urbans i metropolitans són extraordinàriament dinàmics tant en el temps com en l'espai i, per això, la seva comprensió reclama un seguiment constant.

El present treball pretén, doncs, contribuir al coneixement de la realitat metropolitana de Barcelona, aplegant i ordenant en una sola publicació de fàcil consulta algunes de les informacions bàsiques i paràmetres més rellevants en què es manifesta la configuració i l'evolució de l'espai metropolità. Com a àmbit de referència s'ha considerat el dels 163 municipis que conformen la Regió o Àmbit metropolità establert pel Pla Territorial General de Catalunya, al qual s'estenen avui les principals dinàmiques demogràfiques, econòmiques i urbanístiques de l'aglomeració de Barcelona.

S'ha optat per un recull selectiu de dades de nivell municipal -el màxim detall disponible per a la majoria d'informacions estadístiques- i la seva elaboració en forma d'indicadors i de gràfics. Així, s'ha buscat no tant l'exhaustivitat de les xifres com la seva intencionalitat i utilitat, per tal de facilitar-ne les comparacions i les interpretacions. També s'ha tingut en compte que es tractés de les dades més recents en cada tema, i que fossin disponibles per a tots els municipis de l'àmbit considerat.

La presentació de les fitxes municipals en suport convencional es complementa amb la taula que s'adjunta en suport informàtic, per tal de facilitar al màxim a tots els usuaris interessats l'accés a les dades que puguin necessitar per a les seves elaboracions pròpies. Aquesta aportació s'inscriu en una línia de servei afortunadament cada vegada més freqüent per part de diverses institucions i entitats, entre les quals destaca l'Institut d'Estadística de Catalunya amb el conjunt d'informacions que distribueix mitjançant la seva Web i altres canals, i de les quals el present treball -i tants d'altres a casa nostra- en són deutors en gran mesura.

NOTES METODOLÒGIQUES.

1. Indicadors municipals

Definicions i fonts utilitzades

Territori

- **Comarca:** Nom de la comarca de Catalunya a la qual pertany el municipi.
- **Institucions metropolitanes:** Indicació de les entitats metropolitanes a les quals pertany el municipi. L'Entitat metropolitana del transport (EMT) i l'Entitat metropolitana del medi ambient (EMA), que agrupen 18 i 33 municipis respectivament, van ser constituïdes per la Llei 7/87 d'actuacions públiques especials a la connurbació de Barcelona. La Mancomunitat de municipis de l'àrea metropolitana de Barcelona (MMAMB) es va constituir l'any 1988 per l'associació voluntària de 23 municipis, i actualment n'agrupa 30.
- **Distància a Barcelona:** Distància en km. Font: Guías Urbanas, edició 1997-1998. Editorial Pamias, S.L.
- **Superfície:** Superfície total del terme municipal en km². Font: Institut d'Estadística de Catalunya (IEC).
- **Densitat de població 1996:** Nombre d'habitants dividit per la superfície total del municipi, expressat en habitants/km². Font: elaboració sobre dades IEC.

Població

- **Població 1996:** Població registrada l'1 de maig de 1996 en el Padró Municipal d'Habitants. Font: IEC.
- **Creixement de població 1991-1996:** Percentatge de creixement del nombre d'habitants del municipi entre el Cens de 1991 i el Padró de 1996. Font: elaboració sobre dades IEC.

La constitució l'any 1994 del municipi de Badia del Vallès per segregació dels termes municipals de Barberà del Vallès i de Cerdanyola del Vallès fa que no sigui procedent establir el creixement de població d'aquests tres municipis entre 1991 i 1996. Tot i això, és possible calcular el creixement de població que correspondria a cadascun d'aquests municipis en l'esmentat període suposant que la segregació s'hagués efectuat l'any 1991, ja que es coneix la població que tenien l'any 1991 les seccions censals de Barberà del Vallès i de Cerdanyola del Vallès que posteriorment van passar a integrar el terme de Badia del Vallès. Font: elaboració sobre dades IEC.

Municipi	Cens 1991	Població 1991 segregada per constituir Badia	Població 1991 adaptada a la delimitació 1994	Padró 1996	% Creix. 1991-1996
Barberà del Vallès	31.147	-9.137	22.010	25.484	15,8
Cerdanyola del Vallès	56.612	-9.423	47.189	50.503	7,0
Badia del Vallès		+18.560	18.560	17.058	-8,1

- **Creixement natural 1991-1996:** Creixement o decreixement de la població per la diferència entre els naixements i les defuncions acumulats al llarg del període, expressat en tant per mil habitants respecte la població mitjana del període. Font: elaboració sobre dades IEC.
- **Creixement migratori 1991-1996:** Creixement o decreixement de la població pel saldo migratori estimat, és a dir, per la diferència entre el creixement de població i el creixement natural, expressat en tant per mil habitants respecte la població mitjana del període. Font: elaboració sobre dades IEC.
- **Edats 0-14 anys 1996:** Percentatge que representa la població de 0 a 14 anys sobre la població total del municipi. Font: elaboració sobre dades IEC.
- **Edats 65 i més anys 1996:** Percentatge que representa la població de 65 anys i més sobre la població total del municipi. Font: elaboració sobre dades IEC.
- **Índex d'envelliment 1996:** Nombre d'habitants de 65 anys i més per 100 habitants de menys de 15 anys. Font: elaboració sobre dades IEC.

Activitat econòmica

- **Població activa 1996:** Persones de 16 anys i més que tenen ocupació o estan disponibles i fan gestions per incorporar-se al mercat de treball. Font: IEC.
- **Població ocupada 1996:** Persones de 16 anys i més que han treballat en una ocupació de forma remunerada per compte propi o d'altri. Font: IEC.
- **Llocs de treball localitzats 1996:** Persones que viuen i treballen al municipi més els residents a d'altres municipis que treballen al municipi. Es detallen els percentatges corresponents als grans sectors d'activitat: agricultura i ramaderia, indústria i energia, construcció i serveis. Font: IEC.
- **Atur registrat 1998 (març):** Nombre de persones que busquen feina, hagin treballat o no amb anterioritat, registrades a les oficines de l'Institut Nacional d'Ocupació (INEM). Font: INEM.
- **Taxa d'atur 1998:** Percentatge de població en atur (registrat març 1998) respecte la població activa (població de 16 anys i més que es declara activa al Padró de 1996). Font: elaboració sobre dades INEM i IEC.

Urbanisme

Superfícies de sòl, expressades en ha, segons el règim del sòl (urbà, urbanitzable) i, en el cas de l'urbanitzable, l'ús assignat (residencial, industrial, mixt, terciari) d'acord amb el planejament urbanístic vigent a cada municipi l'any 1997.

Sota la denominació "mixt i terciari" s'han agrupat tant els sectors qualificats de "terciari" com els sectors "mixtes" on es combinen, en proporcions no especificades, sòls amb destinació residencial, industrial o terciària.

La suma de les superfícies de sòl urbanitzable desglossades per usos pot ser inferior a la superfície total de sòl urbanitzable, ja que aquell desglossament correspon només als "sectors en desenvolupament", és a dir, aquells que en la data de referència compten amb alguna figura de desplegament del planejament urbanístic definitivament aprovada o en tràmit. Font: Planejament

urbanístic i usos del sòl, 1997. Departament de Política Territorial i Obres Públiques. Direcció General d'ordenació del territori i urbanisme. Generalitat de Catalunya.

Habitatge

- **Habitatges principals 1991:** Habitatges ocupats destinats a residència permanent o usual. Font: Cens d'habitatges 1991. IEC.
- **Habitatges secundaris 1991:** Habitatges familiars utilitzats només part de l'any per a estiuatge, treballs temporals, caps de setmana, etc., expressats en percentatge respecte del total d'habitatges. Font: Cens d'habitatges 1991. IEC.
- **Habitatges acabats, mitjana anual 1992-1996:** Nombre mitjà anual d'habitatges de nova construcció que han assolit durant el període la finalització de les obres, i que han obtingut els certificats oficials pertinents. Font: Elaboració sobre dades del Departament de Política Territorial i Obres Públiques. Direcció General d'actuacions concertades, arquitectura i habitatge, 1997. Generalitat de Catalunya.
- **Habitatges acabats 1997:** Habitatges de nova construcció que han assolit la finalització de les obres i que han obtingut els certificats oficials pertinents durant l'any 1997. Font: idem anterior.

Indicadors socioeconòmics

- **Renda Familiar Disponible per Càpita 1995:** Estimació basada fonamentalment en dades de la declaració de l'impost sobre la renda de les persones físiques, expressada en milers de pessetes.

En els municipis assenyalats amb (*) les dades no corresponen a estimacions individualitzades a nivell municipal sinó que deriven dels índexos mitjans del conjunt de municipis de menys de 5.000 habitants de la comarca a la qual pertanyen, aplicats proporcionalment al corresponent nombre d'habitants.

En el cas del Vallès Occidental, els càlculs per a aquest grup de municipis s'han basat en l'índex 63,8 (respecte Catalunya= 100) que consta en la font original (pàgina 38), malgrat que aquesta xifra tan baixa podria obeir a algun tipus d'error. Font: elaboració a partir de l'estudi "Estimació de l'indicador de Renda Familiar Disponible de les comarques i els municipis de Catalunya 1989-1995". Direcció General de Programació Econòmica. Departament d'Economia i Finances. Generalitat de Catalunya. Barcelona, 1998.

- **Índex RFDPC:** Per facilitar la comparació entre municipis s'han transformat els valors absoluts en un índex, prenent com a base 100 el valor mitjà de l'indicador de Renda Familiar Disponible per Càpita corresponent al conjunt de la RMB. Font: idem anterior.
- **Índex IRPF 1996:** Rendiments mitjans per contribuent en la declaració de l'IRPF de 1996, expressats en índex, prenent com a base 100 el valor mitjà corresponent al conjunt de la RMB. Font: elaboració sobre dades IEC.
- **Taxa d'universitaris 1996:** Percentatge de persones que han obtingut títol o diploma universitari de grau mitjà o superior sobre el total de la població major de 25 anys. Font: elaboració sobre dades IEC.
- **Línies telefòniques 1997:** Nombre de línies telefòniques en règim d'explotació per 1.000 habitants. Corresponen bàsicament al servei telefònic, però també als serveis de facsímil, datàfon i ibertext.

Inclouen les dades dels sectors residencial i de negocis, així com també les dels telèfons d'ús públic.
Font: elaboració sobre dades de la Companyia Telefònica.

- **Turismes 1997:** Nombre de vehicles de quatre rodes destinats al transport de viatgers, amb una capacitat inferior a nou places, per 1.000 habitants. Font: Institut Català de Desenvolupament del Transport. Departament de Política Territorial i Obres Públiques. Generalitat de Catalunya.

Gràfics

- **Localització de l'ocupació laboral 1996:** Les variables considerades són:
 - Interns:** Persones que viuen i treballen al municipi.
 - Entrades:** Residents a d'altres municipis que treballen al municipi.
 - Sortides:** Residents del municipi que treballen a d'altres municipis.
 - Població ocupada resident:** Persones que viuen i treballen al municipi més els residents al municipi que treballen a d'altres municipis.
 - Llocs de treball localitzats:** Persones que viuen i treballen al municipi més els resident a d'altres municipi que treballen al municipi.Font: elaboració sobre dades IEC.
- **Comparació d'indicadors municipals amb la mitjana de la Regió metropolitana (RMB=100) i la mitjana dels municipis de la seva mateixa grandària demogràfica** (vegi's a l'annex la classificació dels municipis segons la seva grandària). Font: elaboració sobre dades IEC.
 - * **Natalitat:** Mitjana anual de naixements del període 1991-1996 expressats en tant per 1.000 habitants respecte la població mitjana del període.
 - * **Envel·liment:** Índex d'envelliment.
 - * **Atracció laboral:** Quocient entre els llocs de treball localitzats i la població ocupada resident.
 - * **Atur:** Taxa d'atur a 31 de març de 1998.
 - * **Agricultura:** Percentatge de llocs de treball dedicats a l'agricultura respecte el total de llocs de treball del municipi.
 - * **Indústria:** Percentatge de llocs de treball dedicats a l'indústria respecte el total de llocs de treball.
 - * **Construcció:** Percentatge de llocs de treball dedicats a la construcció respecte el total de llocs de treball.
 - * **Serveis:** Percentatge de de llocs de treball dedicats al sector serveis respecte el total de llocs de treball.
 - * **Habitatges acabats:** Mitjana anual d'habitatges acabats en el període 1992-1996 expressat en tant per 1.000 habitants respecte la població mitjana del període.
 - * **IRPF:** índex de l'impost sobre la renda de les persones físiques.
 - * **Universitaris:** Taxa d'universitaris.

ANNEX.

Municipis de la Regió Metropolitana de Barcelona, classificats segons la seva grandària demogràfica.

>300.000 habitants (1municipi).

Barcelona

100.000-300.000 habitants (6 municipis)

Badalona, l'Hospitalet de Llobregat, Mataró, Sabadell, Santa Coloma de Gramenet, Terrassa.

50.000-100.000 habitants (7 municipis).

Cerdanyola del Vallès, Cornellà de Llobregat, Granollers, el Prat de Llobregat, Rubí, Sant Boi de Llobregat, Viladecans.

20.000-50.000 habitants (16 municipis).

Barberà del Vallès, Castelldefels, Esplugues de Llobregat, Gavà, el Masnou, Mollet del Vallès, Montcada i Reixac, Premià de Mar, Ripollet, Sant Adrià de Besòs, Sant Cugat del Vallès, Sant Feliu de Llobregat, Sant Joan Despi, Sant Vicenç dels Horts, Vilafranca del Penedès, Vilanova i la Geltrú.

10.000-20.000 habitants (26 municipis).

Arenys de Mar, Badia del Vallès, Caldes de Montbui, Calella, Canovelles, Cardedeu, Castellar del Vallès, Esparreguera, les Franqueses del Vallès, la Garriga, la Llagosta, Malgrat de Mar, Martorell, Molins de Rei, Montornès del Vallès, Olesa de Montserrat, Paret del Vallès, Pineda de Mar, Sant Andreu de la Barca, Sant Celoni, Sant Just Desvern, Sant Pere de Ribes, Sant Quirze del Vallès, Santa Perpètua de Mogoda, Sitges, Vilassar de Mar.

5.000-10.000 habitants (26 municipis).

Abrera, Alella, Arenys de Munt, Argentona, Canet de Mar, Castellbisbal, Cervelló, Corbera de Llobregat, Lliçà d'Amunt, Llinars del Vallès, Matadepera, Montgat, Montmeló, Palau de Plegamans, Pallegà, Premià de Dalt, la Roca del Vallès, Sant Andreu de Llavaneres, Sant Fost de Campsentelles, Sant Sadurn d'Anoia, Santa Maria de Palautordera, Sentmenat, Tiana, Tordera, Vallirana, Vilassar de Dalt.

2.000-5.000 habitants (30 municipis).

Aiguafreda, l'Ametlla del Vallès, Begues, Bigues i Riells, Cabrera de Mar, Cabriels, Cubelles, Dosrius, Gelida, Lliçà de Vall, Martorelles, Palafolls, el Papiol, Polinyà, Sant Antoni de Vilamajor, Sant Climent de Llobregat, Sant Esteve Sesrovires, Sant Feliu de Codines, Sant Llorenç Savall, Sant Martí Sarroca, Sant Pere de Riudebitlles, Sant Pol de Mar, Sant Vicenç de Montalt, Santa Coloma de Cervelló, Santa Eulàlia de Ronçana, Santa Margarida i els Monjos, Subirats, Teià, Torrelles de Llobregat, Viladecavalls.

500-2.000 habitants (36 municipis).

Avinyonet del Penedès, Caldes d'Estrac, Cànoves i Samalús, Canyelles, Castellet i la Gornal, Castellterçol, Castellví de la Marca, Castellví de Rosanes, Collbató, Figaró-Montmany, Font-rubí, la Granada, Gualba, Mediona, Olèrdola, Olesa de Bonesvalls, Olivella, Pacs del Penedès, el Pla del Penedès, Sant Cebrià de Vallalta, Sant Cugat Sescarrigues, Sant Esteve de Palautordera, Sant Iscle de Vallalta, Sant Llorenç d'Hortons, Sant Pere de Vilamajor, Sant Quintí de Mediona, Santa Maria de Martorelles, Santa Susanna, Torrelavit, Torrelles de Foix, Ullastrell, Vacarisses, Vallgorguina, Vallromanes, Vilanova del Vallès, Vilobí del Penedès.

<500 habitants (15 municipis).

Les Cabanyes, Campins, Castellcir, Fogars de Montclús, Gallifa, Granera, Montseny, Òrrius, Pontons, Puigdàlber, Rellinars, Sant Quirze Safaja, Santa Fe del Penedès, Tagamanent, Vilalba Sasserra.

2. Indicadors d'àmbits supramunicipals

Àmbits considerats

Com a complement de les fitxes a nivell municipal, s'ha considerat interessant, a efectes comparatius, presentar els mateixos indicadors per als diversos àmbits supramunicipals en els quals s'inscriuen els municipis de la Regió Metropolitana de Barcelona:

- *Entitats Metropolitanas*: les tres entitats en què recolza l'actual organització institucional de la conurbació o Àrea Metropolitana de Barcelona. Dues d'elles van ser creades l'any 1987 per Llei del Parlament de Catalunya i estan especialitzades, respectivament, en els serveis mediambientals (Entitat Metropolitana dels Serveis Hidràulics i del Tractament de Residus, o Entitat del Medi Ambient -EMA-, formada per 33 municipis) i en els transports (Entitat Metropolitana del Transport -EMT-, integrada per 18 municipis). La tercera (Mancomunitat de Municipis de l'Àrea Metropolitana de Barcelona -MMAMB-) és una associació voluntària de 30 municipis d'aquest mateix entorn territorial, constituïda l'any 1988 amb la finalitat d'endegar actuacions conjuntes en matèria d'urbanisme, vialitat, habitatge, parcs urbans, espais naturals i altres qüestions d'interès comú.
- *Grans àmbits metropolitans*: delimitació que permet comparar, de manera simplificada i ràpida, les dades corresponents a l'àmbit metropolità restringit (conurbació o Àrea Metropolitana) i les de l'àmbit metropolità ampli (conjunt de la Regió Metropolitana). Atesa l'existència de tres Entitats en l'àmbit restringit, s'ha adoptat com a representativa la més gran de les tres (i que inclou pràcticament les altres dues, amb l'excepció d'un municipi), de manera que l'Àrea Metropolitana de Barcelona (AMB) s'ha identificat amb l'EMA. També s'ha diferenciat, pel seu pes i especificitat, la ciutat de Barcelona, i s'han incorporat a efectes comparatius les dades del conjunt de Catalunya. Així, es consideren els 7 àmbits següents: Barcelona, Resta AMB, Total AMB, Resta RMB, Total RMB, Resta Catalunya i Total Catalunya.
- *Comarques*: les 7 comarques que integren els 163 municipis que formen l'Àmbit Metropolità o Regió Metropolitana de Barcelona, d'acord amb el que estableixen el Pla Territorial General de Catalunya, aprovat pel Parlament l'any 1995, i el Pla Territorial Metropolità de Barcelona, en curs de redacció. Es tracta de les comarques de l'Alt Penedès, Baix Llobregat, Barcelonès, Garraf, Maresme, Vallès Occidental i Vallès Oriental.

MAPA. CATALUNYA I LA REGIÓ METROPOLITANA DE BARCELONA

Mapa. Comarques, Àrea Metropolitana i municipis de la Regió
Metropolitana

Mapa. Entitats metropolitanes

Annex.
Municipis integrats a les entitats metropolitanes

EMA

Badalona
Badia del Vallès
Barberà del Vallès
Barcelona
Begues
Castellbisbal
Castelldefels
Cerdanyola del Vallès
Cornellà del Vallès
Esplugues de Llobregat
Gavà
L'Hospitalet de Llobregat
Molins de Rei
Montcada i Reixac
Montgat
Pallejà
El Papiol
El Prat de Llobregat
Ripollet
Sant Adrià de Besòs
Sant Andreu de la Barca
Sant Boi de Llobregat
Sant Climent de Llobregat
Sant Cugat del Vallès
Sant Feliu de Llobregat
Sant Joan Despí
Sant Just Desvern
Sant Vicenç dels Horts
Santa Coloma de Cervelló
Santa Coloma de Gramenet
Tiana
Torrelles de Llobregat
Viladecans

EMT

Badalona
Barcelona
Castelldefels
Cornellà del Vallès
Esplugues de Llobregat
Gavà
L'Hospitalet de Llobregat
Montcada i Reixac
Montgat
El Prat de Llobregat
Sant Adrià de Besòs
Sant Boi de Llobregat
Sant Feliu de Llobregat
Sant Joan Despí
Sant Just Desvern
Santa Coloma de Gramenet
Tiana
Viladecans

MMAMB

Badalona
Badia del Vallès
Barcelona
Castelldefels
Cerdanyola del Vallès
Corbera de Llobregat
Cornellà del Vallès
Esplugues de Llobregat
Gavà
L'Hospitalet de Llobregat
Molins de Rei
Montcada i Reixac
Montgat
Pallejà
El Papiol
El Prat de Llobregat
Ripollet
Sant Adrià de Besòs
Sant Andreu de la Barca
Sant Boi de Llobregat
Sant Climent de Llobregat
Sant Feliu de Llobregat
Sant Joan Despí
Sant Just Desvern
Sant Vicenç dels Horts
Santa Coloma de Cervelló
Santa Coloma de Gramenet
Tiana
Torrelles de Llobregat
Viladecans

3. Simbologia utilitzada i significat de les sigles i abreviatures

Simbologia utilitzada.

%	tant per cent
--	no hi ha dades
:	informació no disponible
..	informació no procedent
<	inferior a
>	superior a
km	quilòmetres
km ²	quilòmetres quadrats
ha	hectàrees
kwh	quilovats/hora
PTA	pessetes

Significats de les sigles i abreviatures.

AMB	Àrea metropolitana de Barcelona
EMA	Entitat metropolitana del medi ambient
EMT	Entitat metropolitana del transport
hab.	Habitants
IRPF	Impost sobre la renda de les persones físiques
MMAMB	Mancomunitat de municipis de l'àrea metropolitana de Barcelona
RMB	Regió metropolitana de Barcelona
RFDPC	Renda familiar disponible per càpita

Fitxes per municipis.

Fitxes per àmbits supramunicipals.